

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. IV. Vtrum ministri Sacramenta in peccato mortali ministrantes,
semper peccent mortaliter?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

dummodo sit sibi conjunctum per quandam motionem; aliter enim operatur artifex per manum, & aliter per securum; per manum enim operatur tanquam per instrumentum sibi unitum & vivens, per securum autem tanquam per instrumentum carens vitâ, & separatum, quamvis ipsi per motionem conjungatur. Sic igitur Christus operatur in sacramentis per bonos, tanquam per membra viventia, per malos verò, tanquam per instrumenta carentia vitâ, & separata.

81. Ad primam confirmationem respondetur ex D. Thoma in supplemento quæst. 28. art. 2. negando Minorem, quoad secundam partem: infideles enim continuantur cum passione Christi, per fidem Ecclesiæ; quia quamvis in fide Ecclesiæ non sint, sunt tamen in ea, quantum ad formam quam in sacramentis servant, quæ est forma Ecclesiæ: sunt etiam in fide Ecclesiæ, quantum ad intentionem faciendi quod facit Ecclesia; ex quo ibi intulit Cajetanus, hæreticum non conferre sacramenta, ut præcîsum ab Ecclesia, sed ut aliquo modo ipsi conjunctum & continuatum.

82. Ad secundam dicendum, soli Ecclesiæ esse data sacramenta, sed sacramentis Ecclesiæ & Christi, etiam extra Ecclesiam existentes uti. Et ratio est, quia instituta sunt à Christo ad conferendam gratiam, tanquam illius instrumenta, & extra Ecclesiam existentes retinent characterem, qui est potestas ad illa conficienda, atque adeò si apponatur materia & forma à Christo Domino præscripta, cum debita intentione, conficiuntur vera sacramenta, & efficacia ad conferendam gratiam, si non obstat indispositio recipientis.

83. Ad ultimum dicatur, quod si per exclusionem à communitate admittatur potestas tradendi seu distribuendi officia communitatis, vera est major, falsâ autem, si cum exclusione à communitate, retineatur talis potestas: hoc autem est speciale in expulsiōe ab Ecclesia, quod per illam potestas suprà dicta non aufertur, hæc enim est indelebilis, quia consistit in characterē, qui nunquam amittitur. Tenet tamen paritas, quantum ad hoc quod expulsi ab Ecclesia non possunt licet illâ potestate uti, ac proinde hæretici illicitè quidem, sed non invalidè, sacramenta ministrant.

84. Objicies quartò: Actio sacramentalis sacerdotis existens in peccato mortali, v. g. consecratio Eucharistiæ, est grave peccatum, & ingens sacrilegium: Ergo non potest esse à Deo ut speciali motore: Sed si per eam validè conficeretur sacramentum, necessarium esset quod à Deo ut speciali motore procederet, cum omne instrumentum, ad attingendum effectum causæ principalis, ab ea specialiter moveri debeat: Ergo à malo ministro non potest confici sacramentum.

85. Respondeo primò, concessio Antecedente, negando consequentiam: cum enim divina motio sit præcîsiva, ita attingit ea quæ pertinent ad lineam Entis & boni transcendentalis in actu ad quem movet, ut tamen ad ejus deformitatem & malitiam moralem nequaquam se extendat, ut fusè ostendimus, & variis exemplis declaravimus in Tractatu de voluntate Dei.

Disp. 8.
art. 4.

86. Respondeo secundò, actionem quâ minister in peccato mortali existens sacramentum conficit, posse dupliciter sumi, nimirum vel quatenus procedit à ministro ut tali, sive ut instrumento à Deo assumpto, vel in quantum procedit à ministro, non ut tali, sed ut causa principali morali. Secundo isto modo sumpta, est mala & sacrilega,

A de formali, ac proinde non est à Deo ut speciali motore, bene tamen primo modo considerata, pote bona secundum illam rationem.

ARTICULUS IV.

Utrum ministri sacramenta in peccato mortali ministrantes, semper peccent mortaliter.

§. I.

Quibusdam præmissis difficultatibus resolvitur.

PRO resolutione hujus difficultatis sciendum est, ministrum sacramentorum esse duplicem, scilicet ministrum ex officio, sive solemnizantem, & ministrum necessitatis. Primus dicitur ille, qui conficit sacramenta, speciali consecratione auctoritate deputatus, qualis est sacerdos celebrans missam, absolvens à peccatis, & cum rite solemnitate baptizans. Secundus verò sine aliqua speciali consecratione & deputatione sacramenta ministrat. Est autem usus hujus ministri in Ecclesia, propter sacramentum baptizantum, quod quia est necessarium necessitate mediij, etiam in re, respectu parvulorum ad salutem, & non possunt in quocunque casu adhiberi ministri ex officio, ut cum omni solemnitate tale sacramentum conferatur, voluit Christus ut in illis casibus, in quibus non posset adhiberi solemnitas illa à ministro consecrato, posset baptizari à quolibet sive clerico sive laico, sive fidelis, sive infideli, sine solemnitate conferri. De propter sacramentum Baptismi, quia cum illa sacramenta non sint ita ad salutem necessaria, quatenus vel eorum effectus non est simpliciter necessarius, vel si sit necessarius, potest haberi alia viâ, scilicet per contritionem, ut patet de effectibus poenitentiae, nunquam possunt validè confici, nisi à ministro ex officio specialiter à ministerium divinum consecrato. Excepimus tamen matrimonium, quod quia est contractus civilis, non exigit ministrum consecratum, sed ipsi contrahentes sunt ministri ipsius. Hæc poenitentia.

Dico primò: minister solemnitatis sacramentum conficiens vel ministrans in peccato mortali peccat mortaliter. Ita communiter Theologum cum Divò Thoma hic art. 6. exceptis quibusdam Recentioribus, oppositum ut probabile dixerunt, quos refert Martinez à Prado hisce libris 4. §. 2.

Hæc conclusio in primis probari posset multis Pontificij juris determinationibus, sed hæc sufficiunt. Prima habetur titulo de temporibus ordinandorum, capite *Quasimodo*, ubi decretum Clericos iniquè viventes esse admoventes, & sub interminatione divini judicij obediendos, ne in seipsum Ordines ministrent. Aliqua sumitur ex capite *Necesse est* 1. quæ ubi Gregorius dicit: *Necesse est ut mundus manus quæ diluere sordes curat, & adducat lud hæc 52. Mundamini qui servis casu dimini.*

Favent etiam SS. Patres: Dionysius enim cap. 2. Eccl. hierarchia, ait quod malis non est facere symbola, id est sacramentalia signa. Et Augustinus lib. 2. contra Epist. Parmeniani cap. 10. dicit quod omnia sacramenta, cum obsequio ministrantibus, proficiunt tamen per eos dignè sumuntur. Eos autem dicit indignè sacramenta trahere, qui

qui fidei, hoc est qui mali sunt, & in peccato, ut constat ex toto capite. Videri etiam potest Hieronymus super illud Sophoniae 3. *Sacerdotes pollutum sanctum*, relatus cap. *Sacerdotes* 1. quæst. 1. cuius sensum optimè explicat D. Thomas infra quæst. 82. art. 5. ad 1.

Potest etiam suaderi conclusio ratione D. Thomæ, quæ ex duobus sumitur, scilicet ex conditione ministri ex officio, qui debet in sanctitate conformari Deo & Christo, quorum est minister, iuxta illud Levitici 19. *Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum*; & ex sanctitate sacramentorum, sunt enim actiones quædam sanctificatione consecratae, unde ut minister congruat ministerio, debet habere sanctitatem, alias quantum est ex se contaminat & evacuat sanctitatem illarum actionum. Unde Chrysostomus homil. 60. ad populum Antiochenum: *Quo non oportet igitur esse puriorem salutem sacrificio? quo solari radio non splendidiorem manum, carnem hanc dividendam? os quod igne spirituali repletur, linguam quæ tremendo nimis sanguine rubescit? &c.*

Confirmatur: Cum sacramenta sint sancta sanctitate intrinsecâ & perfectâ, vasa verò sacra, sanctitate solum extrinsecâ & imperfectâ, non minor requirunt sanctitatem intrinsecam in ministro ex officio, quam vasa sacra extrinsecam: Sed tantum ex natura rei sanctitatem extrinsecam requirunt vasa sacra in ministro qui eis ex officio utitur, ut si illa sciens & volens manibus valde obsecens tractet, peccet eo ipso moraliter contra reverentiam eorum consecrationi & ministerio debitam: Ergo similiter tanta requiritur sanctitas & mundities intrinsecæ in ministro ex officio sacramentorum, ut si ea cum immunditia intrinsecâ quæ sit magna, qualis haud dubie est immunditia peccati mortalis, administret, peccet eo ipso graviter.

Confirmatur ampliùs: Recipere sacramentum in statu peccati mortalis, est peccatum mortale sacrilegij: Ergo & à fortiori ipsum in eodem statu conficere: conficiens enim sacramentum altiori modo se habet ad ipsam gratiam, nimirum causans, quam recipiens, ac proinde major requiritur in illo ornatus, & maior sanctitas.

Dico secundo: Minister necessitatis, & non consecratus, ministrans in peccato mortali, non peccat mortaliter. Ita D. Thomas hic art. 6. ad 3. probaturque ejus ratione. Ministrans non ex officio sacramentum, sed ut minister necessitatis, quamvis rem sacram speciali benedictione consecratam attingat, hoc tamen non facit exhibendo se ministro Christi & Ecclesiæ: unde propterea non adhibet ritum & solemnitate ab Ecclesia præscriptam, sed solum subvenit necessitati patientis: Ergo non obligatur ad se conformandum sanctitati Christi & Ecclesiæ, sicque non peccat ministrans sacramentum in peccato mortali.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Ideo minister consecratus peccat ministrando sacramentum in peccato mortali, quia ipsi ex officio incumbit ministrare sacramenta, & per consecrationem accipit potestatem & specialem gratiam ad ea administranda: Sed nihil horum reperitur in ministro non consecrato: Ergo non peccat ministrando sacramentum.

Ex quo inferit S. Doctor loco citato, sacerdotem ministrantem Baptismum sine solemnitate, in casu necessitatis, non peccare mortaliter, etiam si existat in mortali; nam licet sit consecratus, & illi sit collata specialis gratia ad ministrandum,

se tamen tunc non exhibet ministrum Ecclesiæ, sed subvenit necessitati patienti, atque adeo consecratio se habet tunc materialiter & per accidens.

§. II.

Solvantur objectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: Bonitas ministri solum exigitur & debetur secundum quandam decentiam ad sacramentum, ut ait D. Thomas hic art. 5. ad 3. Sed aliquid deficere actui, debitum solum secundum decentiam, non est peccatum, saltem mortale, nam actus misericordiæ vel charitatis valde remissus, à sanctissimo viro elicitus, non est peccatum, & tamen secundum decentiam deberetur illi major intensio: Ergo ministrare sacramentum sine bonitate, & in peccato mortali, non est peccatum mortale.

Respondeo cum Cajetano hic art. 6. §. *Ad hoc*, actionem sacramentalem posse dupliciter considerari: primò secundum rationem operis operati, five ut præcisè est effectio sacramenti: secundò in ratione operis operantis, hoc est ut procedat à ministro specialiter dicato, consecrato, & deputato ad sacramentorum ministerium. Licet autem status gratiæ non requiratur in ministro ad esse simpliciter actionis sacramentalis præcisè primo modo sumptæ, sed tantum ut decenter fiat; bene tamen ad esse simpliciter ipsius consideratæ in ratione operis operantis, adeo ut non solum congruum, sed etiam necessarium sit, quod ut talis procedat à ministro ex officio, existente in gratia, quia, ut supra dicebamus, minister ut secundum rectam rationem ministret, debet domino suo conformari, subindeque sanctus esse, sicut Christus, cujus est minister, sanctus est.

Dices, Cum gratia sacramentalis ex quo tota sacramentorum sanctitas desumitur, non in ministrante, sed in suscipiente recipiatur, non minor requiritur dispositio in isto, quam in illo: Sed recipiens sacramentum poenitentiae v. g. cum sola attritione, atque adeo in statu peccati mortalis, si ipsum commisit, adhuc existens, non peccat mortaliter, imò neque venialiter: Ergo nec ex officio ministrans tale sacramentum.

Respondeo negando paritatem Majoris, disparitas est, quia ministrans sacramentum habet rationem agentis, respectu gratiæ, suscipiens verò rationem patientis: nobilior autem est agere quam pati, & consequenter majorem dispositionem requirit.

Objicies secundò: Si ratio fundamentalis primæ conclusionis valeret, sequeretur Confirmationem, publicè & coram tyranno consistentem fidem in peccato mortali, mortaliter peccare, quia per Confirmationem datur ipsi potestas & specialis gratia ad sic profitendam fidem. Sequeretur insuper conjuges reddendo aut petendo debitum in peccato mortali, peccare mortaliter, quia abutuntur gratiâ sacramentali, quæ illis per sacramentum Matrimonij datur ad rectum usum illius: Sed hæc absurda sunt, & à veritate penitus aliena: Ergo nostra conclusio falso nititur principio.

Respondeo negando utramque sequelam, nam ut rectè advertit Cajetanus hic art. 6. §. *Circa utrumque*, ut peccet mortaliter minister exercens potestatem sibi per consecrationem datam, seu eliciens actum ad quem bene excrendum illi est data

data specialis gratia, requiritur talem actionem esse factivam sacramenti, vel sacramentalem, quorum neutrum reperitur in Confirmato, publice & coram tyranno proficiente fidem, aut in conjugibus reddentibus aut petentibus debitum conjugale, nulla enim ex illis actionibus est factiva sacramenti, vel sacramentalis. Utrumque ergo requiritur ad hoc ut minister peccet mortaliter in exercitio sui ministerij, nimirum quod sit minister consecratus, seu ex officio, & quod actio sit factiva sacramenti, vel saltem sacramentalis, id est ad conficiendum sacramentum ordinata, vel distributiva sacramenti jam facti; ita ut si alterum horum defuerit, peccatum mortale in exercitio ministerij sacri non committatur. Ex quo

102. Inferes primò, quod contrahens matrimonium in peccato mortali, licet peccet mortaliter, quia sine debita dispositione recipit sacramentum, non tamen quia illud administrat: ad tale enim sacramentum ministrandum, specialem consecrationem non habet. Neque obest, quod non sit alius propinquior minister illius sacramenti, ac proinde videatur minister ex officio: nam ad ministrum ex officio, hoc non sufficit, sed requiritur insuper quod ad hoc ex vi alicujus consecrationis deputatus sit.

103. Inferes secundò, sacerdotem celebrantem in peccato mortali, duplex peccatum committere, alterum quia conficit sacramentum, & alterum quia illud recipit. Imò probabile est, illum tertium peccatum committere, in quantum sibi Eucharistiam in peccato mortali ministrat; ut enim intra dicemus, probabilius est, quod ministrare Eucharistiam jam consecratam in peccato mortali, peccatum mortale est. Sed quidquid sit de hoc, certum est apud omnes, duo illa vel tria peccata sufficienter in confessione explicari, si sacerdos dicat se celebrasse in peccato mortali. Potest tamen aliquando contingere, quod sacerdos peccet conficiendo sacramentum Eucharistiae; non tamen illud recipiendo, & sibi ministrando; si nimirum, consecrans in peccato mortali, peracto sacrificio, ante sumptionem habeat contritionem; tunc enim recipiendo, & sibi ministrando Eucharistiam, non peccat; unde si hoc contingat, debet in confessione explicari.

104. Inferes tertio, ministrantem sacramentum poenitentiae, etiam moribundo, in peccato mortali, peccare mortaliter, tamen si periculum aegritudinis ita urgeat, ut tempus ad contritionem ipsi non suppetat.

Prima pars hujus corollarii certa est, & ab omnibus admittitur: poenitentia enim conferri non potest, nisi à ministro consecrato, qui semper tenetur conformari Deo cuius est minister, & sanctitati sacramenti, ut supra dicebamus. Addo, sacramentum poenitentiae tantae necessitatis non esse, quod per contritionem illius defectus suppleri non possit: quâ ratione non instituit Christus Dominus quod in mortis articulo laicus posset absolvere, sicut ipsi concessit potestatem baptizandi: Ergo sicut ad valorem sacramenti poenitentiae in omni eventu requiritur potestas per consecrationem collata, ita ad illius congruam administrationem, semper exigitur status gratiae in ministro. Unde D. Thomas hic art. 6. ad 3. postquam excusavit à peccato baptizantem in mortali in extrema necessitate, subdit: *secus autem est in aliis sacramentis, quae non sunt tanta necessitatis sicut Baptismus.*

A Secunda verò probatur contra Vazquez, ab hac generali regula excipit casum in quo ex aegritudinis periculum ita urgeat hominem, ut tempus ad contritionem ipsi non suppetat; tunc enim existimat sacerdotem in mortali existentem, potest absque peccato sacramentum poenitentiae administrare: Quia (inquit) quamvis deus erga misericordiam erga proximum, DEO tamen placet, ut proximo, in cujus utilitatem tutum est poenitentiae sacramentum, facere, quam ut dispositionem aliam debitam habeamus.

Verum hæc ratio frivola est, & facile confutari potest: Sacerdos enim in casu posito potest utrumque præceptum adimplere, & misericordiam ministrando sacramentum egenti, & religionem administrando illud in gratia; potest enim habere contritionem peccatorum, quia contritio, ut pote actus voluntatis, quæ est potentia spiritalis, fieri potest in instanti, aut saltem in brevissimo tempore: Ergo tunc ministrando sacramentum poenitentiae in peccato mortali, sacerdos non committit.

Confirmatur: Moribundus cui in immo periculum mortis, tenetur (si non ad sit corpus Confessoris) suorum peccatorum contritionem habere, & si illam non habeat, peccat mortaliter, quævis tempus brevissimum sit: Ergo etiam ministrans, excusari non potest ab habenda contritione; propter brevissimam morulam temporis, hæc enim potentiam ad illam habendam non aufert, licet difficile illam reddat: difficultas autem adimplendis præcepti, obligationem non aufert ab eo, absolute illud adimplere potest.

Inferes quarto, esse peccatum mortale autem confessiones in peccato mortali, tamen si ministrans habeat animum confitendi, vel habendi ad contritionem, antequam poenitentem absolvat peccatis. Nam licet audire confessiones, non conficere sacramentum, est tamen actio sacramentalis, utpote ad conficiendum sacramentum proximè ordinata: ut autem minister confectus mortaliter peccet in exercitio ministerij, sufficit quod actio quam elicit, sit factiva sacramenti vel sacramentalis, id est ad conficiendum sacramentum proximè ordinata, vel distributiva, ut applicativa sacramenti jam facti, ut supra dicebamus. Ex quo

Inferes quinto, ministrare Eucharistiam in peccato mortali, esse peccatum mortale. Locum enim hæc actio non sit consecrativa sacramenti, est tamen distributiva illius, subindeque ad modum sacramentalis.

Confirmatur ex D. Thoma in 4. dist. 24. art. 3. quæstiunc. 5. ad 4. ubi sic ait: *Quoties exhibet se in aliquo actu ut ministrum Eucharistiae mortaliter peccat (intellige si illum in statu peccati mortalis eliciat) & toties mortaliter peccat, quoties hunc actum facit: quia ut dicit Dionysius 1. capite celestis hierarchie, immunda vel symbola, id est sacra signa, tangere sui est: nec qui tangunt res sacras, quasi suo officio utuntur, peccant mortaliter. Secus autem esset si in aliqua necessitate aliquid sacrum contingere vel exequeretur, in illo casu in quo etiam laici facerent, sicut si baptizaret in articulo necessitatis, vel si Corpus CHRISTI in terram prostratum colligeret. Quibus verbis S. Thomas affert, Corpus CHRISTI ex officio tangere in peccato mortali, peccatum esse mortale: Sed tangere corpus*

corpus Christi illud dispensando fidelibus, con-
venit ex off. 10 sacerdoti, ut docet idem S. Doctor
in hac parte qu. 81. art. 3. Ergo illud in peccato
mortali dispensare, erit peccatum mortale. Ratio
etiam quam insinuat, id vehementer suadet. Ho-
minem enim exercere in peccato actionem in qua
exhibet se ut ministrum Christi & Ecclesie, & ad
quam exercendam est consecratus, peccatum mor-
tale est, nisi forte ex parvitate materie veniale fi-
at: Sed in dispensando Eucharistiam exhibet se ut
ministrum Christi ad hoc consecratum, & materia
parva non est: Ergo peccat mortaliter illam in
peccato dispensando. Unde idem Doctor An-
gelicus hic art. 6. sic ait *Non est dubium quin mali
exhibentes se ministros Dei & Ecclesie, in dispensa-
tione sacramentorum peccent.*

Interes sextò, probabilius esse peccare morta-
liter Diaconos & Subdiaconos solemniter sua of-
ficia exercentes in peccato mortali. Nam licet
actiones proprias Diaconi & Subdiaconi, quæ sunt
cantare Evangelium, & in vasis sacris preparare
materiam Eucharistie, eamque tradere sacerdoti
consecrandam, non sint sacramenta, sunt tamen
actiones sacramentales, respicientes sacramentum
Eucharistie, & ad ipsum propè accedentes, ac
specialem consecrationem in ministro exigentes.
Unde capite ultimo de temporibus ordinandorum
suprà citato, Gregorius X. sub interminatione di-
vini iudicii prohibet huiusmodi in susceptis Or-
dinibus ministrare. Excusantur tamen à pecca-
to mortali minoribus Ordinibus initiati, si in pec-
cato mortali sua officia exercent, propter parvi-
tatem materie, quia nimirum illorum ministeri-
um est mediatum, & valde remotum à sacramento
Eucharistie.

Interes septimò, Episcopos chrismâ & oleum
infirmorum in mortali consecrantes, peccare
mortaliter, non tamen cum in statu peccati mor-
talis benedicunt templa, vasa, sacras vestes, Vir-
gines Deo dicatas, vel Abbatissas.

Prima pars hujus corollarij patet ex dictis:
Consecrare enim materiam sacramenti, ut est chrismâ
& oleum infirmorum, actio sacramentalis est,
utpote ad consecrationem sacramenti proximè or-
dinata: Sed exercere actionem sacramentalem in
statu peccati mortalis, peccatum mortale est, ut
ex suprà dictis constat: Ergo & consecrare chrismâ
vel oleum infirmorum. Addo quod, actiones
illæ pertinent ad potestatem Ordinis in sum-
mo gradu, scilicet Episcopalis, & insuper consti-
tuunt materiam sacramenti Confirmationis & Ex-
tremæ Unctionis, unde fit ut sint gravissimæ in
genere rei sacræ.

Ex quo probata manet secunda pars corollarij,
ceteræ enim actiones suprà dictæ, nec sunt sacra-
menta, nec actiones sacramentales, nec perti-
nent de jure divino, sed solum ex jure Ecclesiasti-
co, ad potestatem Ordinis in summo gradu, scilicet
Episcopalis, unde eas exercere in peccato
mortali, non est peccatum mortale. Idem dicen-
dum de prædicatione Evangelica: Prædicatio
enim verbi Dei, non est actio speciali consecra-
tione sanctificata, neque ex natura rei, aut jure di-
vino, annexa alicui Ordini sacro, cum etiam non
Clericis committi possit: unde ille qui in peccato
mortali prædicat, non peccat mortaliter, maxime
si ipsi ex officio incumbat, & cum timore & reve-
rentia id faciat, & peccatum ejus non sit publicum,
ob quod vituperetur ejus ministerium, & prædi-
catio contemnatur.

Obijces tertio contra secundam conclusionem.

Tom. V.

A in qua diximus, ministrum necessitatis & non
consecratum, ministrantem in peccato mortali,
non peccare mortaliter. In administratione sa-
cramentorum, minister, etiam necessitatis, est mi-
nister Christi ad hoc institutus, utpote cum om-
nia quæ sunt de necessitate sacramenti, ex quibus
unum est minister, oporteat esse à Christo institu-
ta: Sed minister Christi in administratione sa-
cramentorum, tenetur sub mortali conformari in
sanctitate Christo, tanquam principali ministro,
ut suprà dicebamus: Ergo minister, etiam neces-
sitatis, debet esse in statu gratiæ, cum sacramenta
ministrat, subindeque si illa ministrat in peccato
mortali, peccabit mortaliter.

B Confirmatur: Quod minister necessitatis non
teneatur sub mortali esse in statu gratiæ, quando
aliquod sacramentum ministrat, vel provenit
ex necessitate suscipientis sacramentum, vel ex
defectu solemnitis Ecclesiæ, vel quia minister
ille non est specialiter ad hoc munus consecratus,
sicut minister solemnitis, sive ex officio? Non
ex primo capite, necessitas enim suscipientis
sacramentum, non impedit quominus sancta
sanctè tractari debeant. Neque ex secundo, quia
solemnitas Ecclesiastica est accidentaria, obliga-
tio autem sanctè administrandi sacramentum, per
se & intrinsecè oritur ex substantiali ritu, & san-
ctitate ipsius sacramenti. Non denique ex tertio
capite, nam obligatio sacramentum ministran-
di in statu gratiæ, non oritur ex consecratione
ministri, sed ex sanctitate sacramenti, & Chri-
sti, debitaque ipsis reverentia, ad quam tenetur
minister, tam consecratus, quam non consecra-
tus: Ergo &c.

C Ad objectionem respondeo distinguendo An-
tecedens. In administratione sacramenti minister
etiam necessitatis est minister Christi, per se in-
stitutus, nego. Institutus ex accidenti solum, ob
urgentem necessitatem, concedo Antecedens, &
nego Consequentiam: Solum enim ministro Chri-
sti per se instituto, incumbit specialis obligatio se
conformandi in sanctitate suo principali agenti,
cujus vicem gerit, non verò ministro necessitatis,
utpote cui non tantum onus debet imponi, quan-
tum illi ad quem per se pertinet administratio sa-
cramenti.

D Ad confirmationem respondeo, neque præcisè
propter necessitatem suscipientis sacramentum,
neque ob defectum solemnitis Ecclesiasticæ,
ministrum necessitatis eximi ab obligatione exis-
tendi in statu gratiæ, quando conficit sacra-
mentum, sed ob defectum deputationis per se ad hoc
munus. Ad probationem in contrarium, dico
quod licet obligatio ministrandi sacramentum in
statu gratiæ, oriatur ex sanctitate sacramenti, &
principalis ministri, reverentiaque ipsis debita,
non tamen oritur respectu cujuscumque ministri,
sed illius dumtaxat qui per se ad hoc munus depu-
tatus est; quamvis enim uterque teneatur exhi-
bere reverentiam sacramento, & ejus Authori,
non tamen exigitur tanta reverentia à ministro
necessitatis, quanta ab alio, sed sufficit quod sine
contemptu, cum debita fide, & exteriori reveren-
tia, sacramentum administret.

E Ad complementum hujus disputationis, quæ-
res primo, an licitum sit petere & accipere sacra-
menta à malo ministro?

Respondeo affirmativè, si ille sit toleratus ab
Ecclesia, & paratus ad ministrandum, tunc enim
petens & accipiens ab illo sacramentum, nō coo-
peratur peccato ipsius, sicut nec ille qui mutuum
accipit

accipit ab usurario jam parato mutuo dare ad usuram. Si verò ille non sit paratus, non licet ipsum inducere ad conferendum sacramentum, nisi in casu necessitatis, aut nisi minister teneatur ex officio sacramenta ministrare; quilibet enim sacerdos ex caractere tenetur in casu necessitatis, etiam si non habeat curam animarum, ministrare sacramenta ad salutem necessaria: ille verò qui habet curam animarum, tenetur ex iustitia, nedum in casu necessitatis, sed etiam propter subditorum suorum utilitatem. Unde qui inducit malum ministrum in casu necessitatis, & eum qui habet curam animarum, extra casum necessitatis, utitur jure suo, ac proinde nulli facit injuriam; & quamvis minister indeumat occasionem peccandi, in peccato ministrando, hoc tamen non intendit ille qui petit, sed solum inducit ministrum ad illud sibi præstandum quod debet, quodque posset fieri sine peccato, si ipse minister vellet penitere. Denique in casu extremæ necessitatis, licitum est recipere sacramenta à quocunque ministro, etiam non tolerato, quantumvis infideli, hæretico, vel apostata, quia Ecclesia non abstulit ministris malis facultatem administrandi in casu extremæ necessitatis sacramenta quæ fideles tenentur ex præcepto divino recipere, aliàs irrogaret injuriam divino præcepto, & supra divinam potestatem usurparet.

118. Quæres secundo, quam dispositionem teneatur habere malus minister in prædictis casibus sacramenta ministrando?

Respondeo juxta quosdam Authores sufficere attritionem, juxta alios, requiri sacramentalem confessionem; alios verò docere, attritionem non sufficere, neque necessariam esse confessionem, sed solum contritionem, saltem existimatam. Unde juxta horum Authorum sententiam, ut malus minister non peccet, sacramenta in prædictis casibus ministrando, debet facere quod in se est ad veram contritionem habendam, quamvis aliquando in re non sit contritus, sed in sua solum probabili existimatione. Et hæc sententia est verior, aut saltem probabilior aliis. Ratio est contra primam opinionem, quia sola attritio non tollit malitiam peccati mortalis, etiam in existimatione peccantis, nec consequenter indignitatem ministri, bene tamen contritio. Contra secundam verò, quia nullum extat præceptum de præmittenda confessione sacramentali administrationi sacramentorum in prædictis casibus: neque enim habetur in sacra scriptura, neque in jure, neque ex traditione, aut consuetudine colligitur, neque oritur naturaliter ex natura administrationis sacramentorum. Hinc tamen excipe sacramentum Eucharistiæ, ad ejus enim administrationem, si habeatur copia confessoris, necessario debet præmitti confessio sacramentalis, ut dicemus in Tractatu de Eucharistiæ.

DISPUTATIO VII.

De numero & ordine Sacramentorum.

Ad quæst. 65. D. Thomæ.

AD complementum hujus Tractatus, duo solum hic nobis restant explicanda, nimirum quot sint novæ legis sacramenta, & quem ordinem servant inter se, tam quoad

A naturam, quam quoad perfectionem & necessitatem. Unde sit

ARTICULVS PRIMVS.

Quot sint novæ legis sacramenta?

Circa numerum sacramentorum novæ legis Crij sunt Hæreticorum errores; alij enim unum tantum admittunt, alij duo, alij tres, refert Bellarminus lib. 2. de Sacram. cap. 23. eorum inconstantiam in numerandis sacramentis deridet ac refellit. Sed his brevitas causæ permittit.

B Dico, septem esse novæ legis sacramenta, plura, nec pauciora.

Conclusio est certa de fide, sic enim definitur Florentino in Decreto Eugenii, & à Tridentino sess. 7. can. 1. his verbis: *Si quis dixerit sacramenta novæ legis non fuisse omnia à Jesu Christo Domino nostro instituta, aut esse plura aut pauciora quam septem, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiæ, Penitentiam, Extremam Unionem, Ordinem, & Matrimonium, anathema sit.* Totidem numerantur quoque Theologi extiterunt, excepto Durando, qui negat matrimonium esse sacramentum: quoniam mentiantur hæretici, qui numerum illum sacrorum excogitant, & à Concilio Florentino obtruncatum Armenis esse dicunt.

Neque Theologi hunc numerum sacramentorum velut à se inventum tradiderunt, sed eo quod in Scripturis contentum, & ex Patrum traditione acceptum. Quamvis enim in Scriptura non dicatur in actu signato esse septem sacramenta asseritur tamen in actu exercito, quatenus ea habetur, res significatas nomine Baptismi, Confirmationis, Eucharistiæ, Penitentiae, Extremæ Unionis, Ordinis, & Matrimonii, id est sacramenta, quod sic ostenditur. Sacramentum est ritus sacer, cui est annexa promissio gratiæ. Sed in sacra Scriptura habetur illa septem effectus sacros, quibus est annexa promissio gratiæ. Ergo ex Scriptura habetur septem esse sacramenta. Major patet, Minor probatur, diffinitio per singula. In primis enim Baptismus est sacramentum cui est annexa promissio gratiæ, sicut hæretici, & aperte colligitur ex illo Matth. 28. *Baptizantes eos, &c. Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.* Et ex illo Pauli ad Ephes. 5. *Mundans eam lavacro aquæ, in verbo vite.* De Confirmatione habetur Actuum 8. 19. per impositionem manuum Apostolorum se datum constanter Spiritum Sanctum quicumque ipsi manus imponerent. Quia effectus fuisset infallibilis, neque Apostoli ad eum constanter hunc ritum usurpassent, sine Christi institutione, & promissione gratiæ Spiritus Sancti. Ritus Eucharistiæ habetur Matth. 26. & 1. Corinth. 11. *Accipit panem, & gratias agens, &c.* promissio verò gratiæ Joan. 6. *Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.* Ritus Penitentiae & promissio gratiæ simul habetur Joan. 20. *Quorum remiseritis peccata, remittantur eis.* De Extrema Unctione habetur institutio interterni & promissio gratiæ Jacobi 5. *Infirmum quis ex verbis? Inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini. Et oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus; & si peccati fuerint, remittentur ei.*